

CDRI
Cambodia Development Resource Institute

ERIA
Economic Research Institute
for ASEAN and East Asia

សង្ខេបសម្រាប់ គោលនយោបាយ

២០២៥ លេខ ០៣

ការប្រែក្លាយវិបត្តិទៅជាឱកាស៖ កម្មវិធីអន្តរាគមន៍សម្រាប់ការវិលត្រលប់របស់ពលករចំណាកស្រុកកម្ពុជា

សេចក្តីផ្តើម

ប្រទេសកម្ពុជា កំពុងស្ថិតនៅក្នុងចំណុចរបត់មួយដ៏សំខាន់។ ចាប់តាំងពីខែកក្កដា ឆ្នាំ២០២៥ បន្ទាប់ពីមានជម្លោះព្រំដែនជាមួយ ប្រទេសថៃ ពលករខ្មែរប្រមាណ ៩១ម៉ឺននាក់ ដែលស្មើនឹងជិត ១០% នៃកម្លាំងពលកម្មជាតិ បានវិលត្រលប់មកប្រទេសវិញ។ ពលករ ទាំងនេះ គឺជាអ្នកខ្លះទ្រទ្រង់សេដ្ឋកិច្ចនៅទីជនបទ និងជីវភាពរស់នៅ របស់ប្រជាពលរដ្ឋរាប់លានគ្រួសារ។ មុនពេលពួកគាត់វិលត្រលប់មក ប្រទេសវិញ ពួកគាត់បានរួមចំណែកក្នុងការធ្វើប្រាក់មកផ្ទះវិញជាមធ្យម ចំនួន ៤០០ដុល្លារអាមេរិកក្នុងមួយខែ ដែលស្មើនឹងប្រាក់ចំណូល ពាក់កណ្តាលនៃគ្រួសារជាច្រើន។ ការវិលត្រលប់មកវិញក្លាយជាបញ្ហា បាន ធ្វើឱ្យសហគមន៍ប្រឈមនឹងការបាត់បង់ការងារ ការធ្វើប្រាក់មកផ្ទះ និង ស្ថិរភាពសង្គមក្នុងពេលដំណាលគ្នា។

ចរិតលក្ខណៈនៃពលករដែលវិលត្រលប់មកវិញ បានបញ្ជាក់ពី តម្រូវការសកម្មភាពឆ្លើយតបជាបន្ទាន់។ ប្រជាពលរដ្ឋដែលវិលត្រលប់ មកវិញ ៩៦% មានអាយុគ្រប់ធ្វើការងាររកចំណូលសម្រាប់គ្រួសារ ប៉ុន្តែ ពួកគាត់ភាគច្រើនមានការសិក្សាអប់រំទាប ដោយមានតែ ១% ប៉ុណ្ណោះ ដែលបានបញ្ចប់ត្រឹមការបណ្តុះបណ្តាលវិជ្ជាជីវៈ ឬខ្ពស់ជាងនេះ។ គ្រួសារ ដែលវិលត្រលប់មកវិញ ប្រហែលមួយភាគបី មានបំណុលជាកម្ចីផ្លូវការ ចាប់ពី ៥.០០០ដុល្លារអាមេរិក ទៅ ៨.០០០ដុល្លារអាមេរិក និងជា ប្រាក់កម្ចីក្រៅផ្លូវការផ្សេងទៀតរហូតដល់ ២.៥០០ដុល្លារអាមេរិក។ បើ គ្មានកិច្ចអន្តរាគមន៍ភ្លាមៗទេ អត្រាភាពក្រីក្រនៅក្នុងចំណោមគ្រួសារ ទាំងនេះ អាចនឹងកើនឡើងជិតទ្វេដង ដែលនឹងបណ្តាលឱ្យគ្រួសារ ទាំងនេះពាក់កណ្តាល អាចធ្លាក់ទៅក្នុងភាពខ្វះខាតធ្ងន់ធ្ងរ។

ទន្ទឹមនឹងនេះ វិបត្តិនេះក៏អាចក្លាយជាឱកាសពិសេសមួយផងដែរ។ ពលករដែលវិលត្រលប់មកវិញ បានទាំងកន្លែងនាពេលវេលា និង បណ្តាញដែលបាន នៅពេលធ្វើការនៅបរទេស។ ប្រសិនបើប្រើប្រាស់ កម្លាំងពលកម្មនេះបានត្រឹមត្រូវ ពួកគាត់អាចក្លាយជាមូលដ្ឋានគ្រឹះ សម្រាប់ការស្តារជនបទឡើងវិញ ការអភិវឌ្ឍសហគ្រាសធុនតូចនិង មធ្យម និងការធ្វើបរិវត្តកម្មរចនាសម្ព័ន្ធរបស់ប្រទេសកម្ពុជា។ កម្មវិធី អន្តរាគមន៍ដែលសហការរៀបរៀងដោយវិទ្យាស្ថាន CDRI និង វិទ្យាស្ថាន ERIA បានស្នើឡើងនូវផែនទីបង្ហាញផ្លូវគ្រប់គ្រងជ្រោយមួយ ដោយបញ្ចូលគ្នារវាងជំនួយសង្គ្រោះក្នុងរយៈពេលខ្លី និងយុទ្ធសាស្ត្រ ក្នុងរយៈពេលមធ្យម ដើម្បីធានាបាននូវការធ្វើសមាហរណកម្មឡើងវិញ និងកំណើនប្រកបដោយចីរភាព។

យន្តការអាទិភាពរយៈពេលខ្លី (០-១២ខែ)

កិច្ចការបន្ទាន់បំផុត គឺត្រូវធ្វើឱ្យគ្រួសារពលករចំណាកស្រុកមាន ស្ថិរភាព ទប់ស្កាត់កំណើនភាពក្រីក្រ និងធ្វើសមាហរណកម្មពលករ ដែលវិលត្រលប់មកវិញ ទៅក្នុងជីវភាពរស់នៅក្នុងសហគមន៍ឱ្យបាន ឆាប់រហ័ស។

១. ការបង្កើតប្រព័ន្ធចុះបញ្ជី និងប្រមូលទិន្នន័យពលករ

មូលដ្ឋានទិន្នន័យកម្លាំងពលកម្មស្តីពី ពលករដែលវិលត្រលប់មកវិញ (RLD) ដែលបានស្នើឡើង គឺជាអ្នកខ្លះសម្រាប់ការធ្វើសមាហរណកម្ម ឡើងវិញ។ រាជរដ្ឋាភិបាលអាចស្រង់ព័ត៌មានអំពីជំនាញ ប្រវត្តិការងារ និងភាពងាយរងហានិភ័យបានក្លាយៗ តាមរយៈការចុះឈ្មោះពលករ ដែលវិលត្រលប់មកវិញ តាមទូរបញ្ជីរដ្ឋសេវាសាធារណៈ តាមទូរស័ព្ទ ដូចជា សារតេឡេក្រាម និងសារតាមលេខទូរស័ព្ទ និងតាមការបញ្ជូនបន្ត ពីអង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាល។

២. យន្តការសម្របសម្រួលការរកចំណូល និងដោះស្រាយបំណុល

ការផ្ទេរសាច់ប្រាក់រហ័ស តាមរយៈប្រព័ន្ធអត្តសញ្ញាណកម្មគ្រួសារ ក្រីក្រ (IDPoor) មានសារៈសំខាន់ក្នុងការទប់ស្កាត់គ្រោះអត់ឃ្លាន និងការលក់ទ្រព្យសម្បត្តិដើម្បីដោះទាល់។ ស្របពេលជាមួយគ្នា នេះ ការពង្រីកការធានារ៉ាប់រងខាងសុខភាពរបស់បេឡាជាតិរបប សន្តិសុខសង្គម (ប.ស.ស) ដល់ពលករដែលវិលត្រលប់មកវិញ យ៉ាងហោចណាស់ ១២ខែ នឹងអាចបង្ការគ្រួសារទាំងឡាយ ពីវិបត្តិ សុខភាព។ ការបន្តបន្ថយបំណុល ក៏ត្រូវតែអនុវត្តជាមួយនឹងការធានា របស់ សាជីវកម្មធានាឥណទានកម្ពុជា (CGCC) ដើម្បីការពារវិស័យ ហិរញ្ញវត្ថុ។

៣. ការស្វែងរកការងារបន្ទាន់តាមរយៈការធ្វើការងារសាធារណៈ

កម្មវិធីការងារសាធារណៈ ដែលត្រូវការពលករច្រើននៅទូទាំង ប្រទេស អាចស្រូបយកពលករដែលវិលត្រលប់មកវិញពី ២០- ៣០ម៉ឺននាក់ និងអ្នកដែលគ្មានការងារធ្វើនៅក្នុងស្រុកស្រាប់។ ការងារ សាធារណៈទាំងនោះ រួមមាន ការស្តារផ្លូវថ្នល់ជនបទ ជួសជុលប្រព័ន្ធ ធារាសាស្ត្រ ការដាំដើមឈើឡើងវិញ និងការជួសជុលសាលារៀន ឡើងវិញ។ កូតាយេនឌ័រ ៤០% សម្រាប់ស្ត្រី និងការទូទាត់ប្រាក់តាម ទូរស័ព្ទដែលមានតម្លាភាព នឹងធានាបាននូវយុត្តិធម៌ និងបរិយាបន្ន។

វិទ្យាស្ថាន CDRI និង វិទ្យាស្ថាន ERIA បានសហការចងក្រងនូវសង្ខេបសម្រាប់គោលនយោបាយនេះ ដើម្បីធ្វើជាផែនទីបង្ហាញផ្លូវមួយ ដោយផ្អែកលើការពិភាក្សា ជាមួយ អ្នកតំណាងមកពីក្រសួងមន្ត្រី និងទីភ្នាក់ងារអន្តរជាតិសរុបចំនួន ១៩ ដើម្បីសំយោគការឆ្លើយតប តម្រូវការ និងគំនិតដែលមានស្រាប់របស់រាជរដ្ឋាភិបាល ដែលអាចរួមចំណែកដល់ដំណោះស្រាយជាវិជ្ជមាន ចំពោះបញ្ហានាពេលបច្ចុប្បន្ន ទាក់ទងនឹងការវិលត្រលប់មកវិញរបស់ពលករចំណាកស្រុកកម្ពុជា។

របៀបយោងអត្ថបទនេះ៖ CDRI and ERIA. 2025. Turning Crisis into Opportunity: A Programme of Intervention for Cambodian Returnees. Policy Brief 2025 No. 03. Phnom Penh: CDRI.

វិទ្យាស្ថានបណ្តុះបណ្តាល និង ស្រាវជ្រាវដើម្បីអភិវឌ្ឍន៍កម្ពុជា

☎ អគារលេខ ៥៦ ផ្លូវលេខ ៣១៥ ទួលគោក
✉ ប្រអប់សំបុត្រលេខ ៦២២ ភ្នំពេញ កម្ពុជា
📠 (៨៥៥-២៣) ៨៨១-៧០១, ៨៨១-៩១៦, ៨៨៣-៦០៣
អ៊ីមែល៖ cdri@cdri.org.kh
គេហទំព័រ៖ <http://www.cdri.org.kh>

៤. ការបំពាក់បំប៉នជំនាញបន្ថែម ឬការផ្លាស់ប្តូរការងារតាមវិជ្ជាជីវៈ

ការអនុវត្តការទទួលស្គាល់សមត្ថភាពពីមុន (RPL) អាចបញ្ជាក់ពីជំនាញដែលពលករទទួលបានពីបរទេស ហើយរក្សាបណ្តុះបណ្តាលរយៈពេលខ្លី ក៏អាចបង្កើនសមត្ថភាពដល់ពួកគាត់ ក្នុងវិស័យកែច្នៃកសិកម្ម ភស្តុភារកម្ម និងបដិសណ្ឋារកិច្ចផងដែរ។ ការផ្តល់ឧបត្ថម្ភធនរបស់និយោជក និងពង្រីកការជ្រើសរើសពលករឱ្យចូលធ្វើការបន្ថែមទៀត។

៥. ការជំរុញការធ្វើចំណាកស្រុកដោយសុវត្ថិភាពតាមប្រព័ន្ធផ្លូវការ

ការធ្វើចំណាកស្រុកដោយសុវត្ថិភាព នៅតែជាកត្តាជួយសម្រាលសម្ភាសន៍សេដ្ឋកិច្ច។ ការពង្រីកវិសាលភាពនៃកិច្ចព្រមព្រៀងជាមួយប្រទេសជប៉ុន កូរ៉េ ម៉ាឡេស៊ី និងរដ្ឋនៅឈូងសមុទ្រពាយ័ព្យ និងជួយរក្សាលំហូរក្នុងការផ្ទេរប្រាក់ដោយចីរភាព ដោយមានមូលដ្ឋានទិន្នន័យកម្លាំងពលកម្មនៃពលករដែលវិលត្រលប់មកវិញ ដើរតួជាលិខិតឆ្លងដែនដ៏ជ័យជំនះ ដើម្បីកាត់បន្ថយការកើនឡើងវិញពីល្បួញកណ្តាល។

យុទ្ធសាស្ត្រអាទិភាពរយៈពេលមធ្យម (១-៣ឆ្នាំ)

ក្រៅពីជំនួយសង្គ្រោះបន្ទាន់ កម្ពុជាត្រូវតែចាប់យកឱកាសនេះ ដើម្បីកែទម្រង់សេដ្ឋកិច្ចរបស់ខ្លួន។ យុទ្ធសាស្ត្ររយៈពេលមធ្យម គឺត្រូវផ្ដោតលើការកែច្នៃកសិកម្ម សហគ្រិនភាព ការធ្វើពិធីកម្មឧស្សាហកម្ម និងសេវាកម្មដែលចាំបាច់នានា។

១. ការពង្រីកការកែច្នៃកសិកម្ម

ការវិនិយោគទៅលើរោងចក្រកែច្នៃ ប្រព័ន្ធខ្សែច្រវាក់ត្រជាក់ និងមជ្ឈមណ្ឌលភស្តុភារកម្ម នឹងបង្កើតការងារបានជាង ៧ម៉ឺនកន្លែង។ ការកែច្នៃឡង់មី គ្រាប់ស្វាយចន្ទី ស្វាយ និងស្រូវ អាចបង្កើនតម្លៃបន្ថែមនិងសមត្ថភាពនាំចេញ។

២. សហគ្រាសធុនតូច និងមធ្យម និងការអភិវឌ្ឍសហគ្រិនភាព

មូលនិធិសហគ្រាសសម្រាប់ពលករដែលវិលត្រលប់មកវិញ នឹងជួយឱ្យសហគ្រិនខ្នាតតូចចំនួន ៥ម៉ឺននាក់ ចាប់ផ្តើមអាជីវកម្មបាន តាមរយៈការផ្តល់ប្រាក់ឧបត្ថម្ភ និងប្រាក់កម្ចីដែលគាំទ្រដោយសាជីវកម្មធានាឥណទានកម្ពុជា។ កម្មវិធីបណ្តុះបណ្តាលថ្នាក់គ្រប់គ្រងធុនតូចមីក្រូ (Micro-MBA) នឹងជួយបំពាក់បំប៉នជំនាញអាជីវកម្មដល់ពលករដែលវិលត្រលប់មកវិញចំនួន ៣ម៉ឺននាក់ ខណៈការផ្តល់កូតាពិសេស នឹងជួយឱ្យពួកគាត់លក់ផលិតផលរបស់ខ្លួនក្នុងទីផ្សារបាន។

៣. ពិពិធកម្មឧស្សាហកម្ម និងការស្រូបយកការវិនិយោគផ្ទាល់ពីបរទេស

លំហូរចូលនៃពលករដែលវិលត្រលប់មកវិញយ៉ាងច្រើននេះ នឹងផ្តល់ជាកម្លាំងពលកម្មដែលមានជំនាញស្រាប់ សម្រាប់ការងារខាងគ្រឿងអេឡិចត្រូនិច គ្រឿងបន្លាស់ស្វ័យប្រវត្តិ ថាមពលកកើតឡើងវិញ និងភស្តុភារកម្ម។ តាមរយៈការអនុវត្តគម្រោងវិនិយោគថ្មីដែលមានតម្លៃប្រមាណ ៥,៨ពាន់លានដុល្លារ ប្រទេសកម្ពុជាអាចជ្រើសរើសកម្មករចំនួន ១០ម៉ឺននាក់ ដើម្បីចូលធ្វើការនៅក្នុងឧស្សាហកម្មដែលមានតម្លៃខ្ពស់នៅឆ្នាំ២០២៥។

៤. ការអភិវឌ្ឍហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធ និងសេវាកម្មចាំបាច់

ប្រព័ន្ធលំនៅឋាន ការថែទាំសុខភាព និងការសិក្សាអប់រំ នៅតាមខេត្តនានាជាប់ព្រំដែន ត្រូវតែពង្រីកបន្ថែមទៀត។ លំនៅឋានដែលមានតម្លៃសមរម្យ មន្ទីរពេទ្យដែលផ្តល់សេវាល្អ សាលារៀនថ្មី និងផ្ទាំងព័ត៌មានការងារដ៏ជ័យជំនះទាំងអស់ នឹងធ្វើឱ្យការធ្វើសមាហរណកម្មឡើងវិញ មានស្ថិរភាព និងធ្វើឱ្យសេវាកម្ម មានភាពប្រសើរឡើង។

លទ្ធផលជាយុទ្ធសាស្ត្រ

ប្រសិនបើអនុវត្តយុទ្ធសាស្ត្រអាទិភាពទាំងនេះបាន កម្មវិធីអន្តរាគមន៍នេះនឹងជួយគាំពារគ្រួសារដែលងាយរងគ្រោះ បង្កើតបានការងាររាប់ម៉ឺនកន្លែង និងគាំទ្រដល់កំណើនសហគ្រាសធុនតូច និងមធ្យម។ ក្នុងរយៈពេលបីឆ្នាំ ការងារកែច្នៃកសិកម្មចំនួន ៧០ម៉ឺន សហគ្រាសធុនតូចនិងមធ្យមថ្មីចំនួន ៥ម៉ឺន និងការងារឧស្សាហកម្មចំនួន ១០ម៉ឺន អាចនឹងត្រូវបានបង្កើតឡើង ដែលជួយជំរុញផលិតផលក្នុងស្រុកសរុប (ផសស) បានជិត ១០% ហើយធានាបាននូវភាពធន់ និងស្ថិរភាពសង្គម។

វិធានការសកម្មភាព

រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា ត្រូវសម្រេចចាត់វិធានការជាបន្ទាន់ តាមជំហានចំនួន ៤ ដូចខាងក្រោម៖

១. អនុម័ត និងផ្តល់មូលនិធិដល់វិធានការរយៈពេលខ្លី ដូចជា មូលដ្ឋានទិន្នន័យកម្លាំងពលកម្មនៃពលករដែលវិលត្រលប់មកវិញ ការផ្ទេរសាច់ប្រាក់ជាបន្ទាន់ ការសង្គ្រោះបំណុល និងការងារសាធារណៈ។
២. កៀរគរវិស័យឯកជន និងដៃគូអភិវឌ្ឍន៍ អ្នកដឹកនាំវិស័យធុរកិច្ច និងវិនិយោគិន នៅក្នុងវិស័យសហគ្រាសធុនតូច និងមធ្យម និងការវិនិយោគផ្ទាល់ពីបរទេស ដើម្បីបង្កើតគំនិតផ្តួចផ្តើមនានា ក្រោមសហប្រតិបត្តិការរួមគ្នា។
៣. បន្ស៊ីគ្នារវាងកម្មវិធីអន្តរាគមន៍ និងយុទ្ធសាស្ត្រជាតិបច្ចុប្បន្ន មានជាអាទិ៍ យុទ្ធសាស្ត្របញ្ចុះតម្លៃកាតាឡង់កាលទី ២ និងផែនការមេស្តីពីភស្តុភារកម្មឆ្នាំ២០២៣-២០៣៣ ដើម្បីធានាថា កិច្ចអន្តរាគមន៍រយៈពេលខ្លី និងមធ្យម អាចផ្លាស់ប្តូរទៅជាគោលដៅអភិវឌ្ឍន៍រយៈពេលវែង។
៤. ពង្រឹងការសម្របសម្រួលជាមួយអន្តរក្រសួង ដើម្បីធានាដល់ការអនុវត្តប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាព និងគណនេយ្យភាព។

សេចក្តីសន្និដ្ឋាន

នេះជាកាលៈទេសៈដ៏សំខាន់មួយសម្រាប់កម្ពុជា។ ការវិលត្រលប់មកវិញយ៉ាងគំហុករបស់ពលករចំណាកស្រុក បានបង្កើតជាបញ្ហាប្រឈមខ្លាំង ប៉ុន្តែវាក៏ជាឱកាសដែលមិនធ្លាប់មានពីមុនមក ក្នុងការកែទម្រង់សេដ្ឋកិច្ចជាតិឡើងវិញផងដែរ។ ដោយចាត់វិធានការ និងមានការសម្របសម្រួលបានទាន់ពេល រាជរដ្ឋាភិបាល អាចប្រែក្លាយពីវិបត្តិមនុស្សធម៌ ទៅជាឱកាស សម្រាប់ការជំរុញកំណើនប្រកបដោយបរិយាបន្ន ការធ្វើបរិវត្តកម្មឧស្សាហកម្ម និងភាពធន់រយៈពេលវែង។